

Alþingi
Erindi nr. Þ 135/1402
komudagur 12.2.2008

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík, 11. febrúar 2008.

Umsögn Alþjóðahússins ehf. um frumvarp til laga um breyting á lögum nr. 97/2002, atvinnuréttindi útlendinga, og lögum nr. 47/1993, um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins, með síðari breytingum, 338. mál, tegundir atvinnuleyfa, EES-reglur o.fl.:

Alþjóðahúsið telur frumvarp þetta mjög til bóta og til þess fallið á margan hátt að skýra réttarstöðu þeirra sem sækja um atvinnuleyfi hér á landi, sem og að með frumvarpi þessu er leitast við að samræma lögin núverandi lagaframkvæmd og verklagi. Þó skulu nokkrar athugasemdir gerðar við efni frumvarpsins:

1. Alþjóðahús hefur áður gert athugasemdir við að í núgildandi lögum er atvinnuleyfi í höndum vinnuveitanda og að við þær aðstæður hafi vinnuveitandi ákveðið vald yfir launþega sem er honum háður. Fagnar Alþjóðahús því að nú skuli atvinnuleyfi veitt útlendingi í stað atvinnurekanda en telur þó að betur hefði farið á því að binda leyfið tiltekinni atvinnugrein eða landsvæði en tilteknum atvinnurekanda, enda enn hætta á að atvinnuveitandinn noti sér þá aðstöðu að leyfi útlendingins sé eingöngu bundið við starf hjá honum. Ef útlendingurinn hættir hjá viðkomandi fyrirtæki einhverra hluta vegna, þarf að sækja um nýtt atvinnuleyfi og útlendingurinn má alla jafna ekki vinna hjá nýja vinnuveitandanum fyrr en atvinnuleyfið hefur verið endurnýjað. Þess utan er ekki tryggt að nýtt atvinnuleyfi verði gefið út.
2. Alþjóðahús gerir enn fremur athugasemdir við að atvinnuleyfi námsmanns skuli bundið við tiltekið starf sem sé hluti af námi hans við íslenskan skóla. Það tíðkast hér á landi sem annars staðar að námsmenn vinni með skóla, í mörgum tilvikum til að vera mögulegt að stunda nám. Að binda leyfið svo þröngu skilyrði, setur erlenda námsmenn á Íslandi í mun verri stöðu en íslenska námsmenn og erlenda námsmenn sem þurfa ekki atvinnuleyfi. Þykir Alþjóðahúsi fremur eiga að miða við námsárangur svo sem gert er með dvalarleyfi vegna náms, sýni námsmaðurinn fullnægjandi námsárangur þá fái hann framlengt jafnt námsmannaatvinnuleyfi sem dvalarleyfi. Samræmist svo þröngt skilyrði og illa því markmiði að byggja upp háskólanám og sérnám á alþjóðavísu á Íslandi svo námsmenn víðsvegar að sækí í að stunda nám hér á landi.

3. Í frumvarpinu er gert að skilyrði fyrir framlengingu tímabundinna atvinnuleyfa að atvinnurekandi hafi staðið skil á staðgreiðslu skatta sem og tryggingagjaldi lögum samkvæmt vegna starfa útlendingans. Gerir Alþjóðahús ekki athugasemdir við það í sjálfu sér enda hafa margir leitað til Alþjóðahúss sem lent hafa í vandræðum vegna þess að vinnuveitendur hafa ekki gert skil á staðgreiðslu. Enn fremur stuðlar slíkt skilyrði að því að fækka útlendingum á vinnumarkaði án tilskilinna leyfa. Hins vegar leggur Alþjóðahús áherslu á það að hafi vinnuveitandi ekki uppfyllt skyldur sínar lögum samkvæmt og verði þar af leiðandi ekki gefið út atvinnuleyfi, að þá komi það ekki niður á útlendingnum. Með því er átt við að í tilvikum sem þessum verði útlendingnum mögulegt að leita sér nýs starfs og fái hann það, að þá verði honum tryggt atvinnuleyfi þess vegna.

4. Alþjóðahús fagnar því að í frumvarpinu er að finna ákvæði um nýjan atvinnurekanda hliðstætt því er nú er að finna í reglugerð um atvinnuréttindi útlendinga. Þó er lagt til, að það verði ekki látið varða því að nýtt atvinnuleyfi fái ekki ef yfirlýsing um ráðningarslit milli útlendinga og fyrri atvinnurekanda fylgir ekki umsókn, verði ástæður þess ekki raktar til útlendingans.

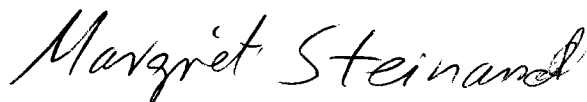
5. Alþjóðahús gerir athugasemdir við að tímabundið atvinnuleyfi fyrir íþróttafólk geti ekki orðið grundvöllur óbundins atvinnuleyfis. Verði ákvæðið að lögum verður staða erlends íþróttafólks sem hingað kemur mun verri en nú er, þar sem þau hafa hingað til fengið leyfi sem skapar grundvöll fyrir búsetuleyfi eftir að fyrsta dvalar- og atvinnuleyfi er framlengt.

6. Þá vill Alþjóðahús gera athugasemd við að í frumvarpinu er lagt til að tímabundin atvinnuleyfi vegna skorts á vinnuafli skuli ekki skapa grundvöll fyrir búsetuleyfi og að slíkt atvinnuleyfi megi aðeins gefa út að nýju eftir að útlendingurinn hefur dvalist erlendis í samfelldu tvö ár að loknum gildistíma síðasta leyfisins.

Er hér verið að takmarka mjög rétt þeirra sem koma hingað til að vinna ófaglærð störf, áður áttu slíkir einstaklingar möguleika á búsetuleyfi en nú er girt fyrir það. Með ákvæði sem þessu er í raun ekki litið á útlendinga sem manneskjur, heldur vinnuafli. Ýmsar aðstæður geta skapast á þeim tíma sem einstaklingur stundar atvinnu hér á landi og í raun ekki svo ólíklegt að hann festi hér rætur og vilji dvelja hér áfram. Er því ósanngjarnt að einstaklingurinn eigi ekki möguleika á því og telur Alþjóðahús að það ætti að veita útlendingnum færi á að dvelja hér áfram með leyfi sem skapar grundvöll fyrir óbundið atvinnuleyfi, a.m.k. ef hann er í starfi eða getur fengið starf hérlendis.

Alþjóðahús lætur umfjöllun um önnur ákvæði frumvarpsins þeim stofnunum og aðilum eftir sem sérþekkingu hafa á viðkomandi sviði, s.s. Persónuvernd varðandi ákvæði um vinnslu persónuupplýsinga.

Virðingarfyllst,

Margrét Steinarsdóttir
lögfræðingur Alþjóðahúss